

Слід зазначити, що на дотримання законів української мови уже здійснено чимало змін у нормативно-правових актах, проте цей процес потребує постійної уваги та контролю.

Список використаних джерел

1. Белевцова С.О. Проблеми раціонального використання юридичних термінів. – Режим доступу : <http://oaji.net/articles/2015/976-1431604304.pdf>.

2. Красницька А.В. Юридичні документи: техніка складання, оформлення та редагування: Посібник. – 2-е вид., доповн. і переробл. – К. : Парламентське вид-во, 2006. – 528 с.

3. Горобець Н.О. Проблеми використання юридичної термінології в законодавстві України // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Випуск 1. Том 1. 2016. – С. 7–10.

4. Вербенец М. Лексико-семантичні процеси в сучасній юридичній термінології. – Режим доступу : file:///C:/Users/dom/Downloads/apyl_2005_11_11.pdf.

5. Василькова Л.М. Різновиди словникових статей термінів кримінального права в юридичній лексикографії // Термінологічний вісник : Зб. наук. пр. – К. : ІУМ НАНУ, 2011. – Вип 1. – С. 168–172.

Нагорнюк О. В., курсант навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент ***Красницька А. В.***

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ОЦІННИХ ПОНЯТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ КОДЕКСІ УКРАЇНИ

Сучасне кримінальне законодавство України охороняє широке коло суспільних відносин, використовуючи при цьому не тільки формально визначені, але й оціночні поняття. Щодо них у вчених виникають дискусії, з яких випливають актуальні проблеми сучасної термінології, застосування таких понять у різних сферах права. У теорії права вказується, що «оціночне поняття» – це відображене в нормі права положення (припис), у якому закріплені найбільш загальні ознаки, властивості, якості, зв'язки і відносини різних предметів, явищ, дій, процесів, детально не роз'яснене законодавцем з метою конкретизації шляхом оцінки

в процесі застосування права, що дозволить здійснювати в межах зафіксованої в ньому спільності індивідуальну піднормативну регламентацію суспільних відносин [1], але щодо розуміння цього поняття у вчених склалися різні думки.

При визначенні оціночних ознак кримінального законодавства виходять із широкого і вузького підходів, розрізняючи їх матеріальний і формальний зміст. Р.С. Орловський зазначає, що виходячи із широкого розуміння, оціночні ознаки — це всі відносно-визначені поняття кримінального права; у цьому випадку це поняття й ознаки, які в повній мірі не визначені ні законодавством, ні судовою практикою, ні наукою кримінального права. Оціночними поняттями у вузькому значенні є відносно-визначені правові поняття, покликані відображати не предмет у його цілісності, а властивості чи відносини цього предмета, що характеризується незамкнутістю структури змісту та охоплюють своїм змістом велику кількість значимих для кримінального права явищ [1].

Аналіз Кримінального кодексу України дає усі підстави стверджувати, що законодавець достатньо часто при викладенні кримінально-правових норм використовує оціночні поняття, які закріплені в Особливій частині КК України. Інститут власності не є винятком. Так, істотною проблемою є різний зміст одних і тих самих термінів у різних статтях КК України. Оціночне поняття *«тяжкі наслідки»* визначається через перелік певних суспільно небезпечних наслідків, після якого вживаються слова *«інші тяжкі наслідки»*. Проте у багатьох інших статтях КК України такі самі наслідки не визнаються тяжкими. Наприклад, значна майнова шкода у статтях 185, 186, 189, 190, 192 [2]. А у статті 197 КК України поняття *«тяжкі наслідки»* не визначається взагалі.

Правильному розумінню кримінального закону заважає застосування поняття *«шкода»* з різними прикметниками або уточненнями. Так, окрім просто поняття *«шкода»* у КК України застосовуються такі поняття, як: *«значна шкода»* (ст. 185, 186, 189, 190); *«значна майнова шкода»* (ст. 192), *«майнова шкода у великих розмірах»* (ст. 185-191), *«шкода в особливо великому розмірі»* (ст. 185-187, 189-191, 194) [2]. Інколи розмір тієї чи іншої шкоди прямо визначається у відповідних статтях КК України, в інших він є оціночним поняттям (це, зокрема, стосується понять *«значна майнова шкода»*, *«шкода у великому розмірі»*, *«велика шкода»*, *«істотна шкода»* та ін.); у різних випадках один і той самий термін може мати зовсім різний зміст (наприклад, шкодою у великих розмірах у

статті 192 визнається така, що перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян у сто і більше разів) [2].

Термінологічні проблеми кримінального законодавства часто створюються штучно, через відсутність належної уваги до необхідності уніфікації термінології. У чинному КК України паралельно використовується значна кількість синонімів, які часто є зовсім непотрібними (напр., «*близькі*» (ст. 206), «*близькі родичі*» (ст. 189.), «*родичі*» (ст. 122) [2].

Ми цілком згодні з думкою А.В. Красницької, що сьогодні триває процес оновлення нормативно-правової бази України. Тому існують сприятливі умови для усунення полісемічних, синонімічних, застарілих, зрусифікованих, неоднозначних юридичних термінів, слів, які призводять до двозначності й незрозумілості, надмірного вживання запозичених слів, введення до нових нормативно-правових актів нової української юридичної термінології [3, с. 78].

Отже, використання оціночних понять недостатньо чітке й однозначне, але без застосування оціночних понять у кримінальному законодавстві неможливо правильно надати оцінку певному діянню особи та справедливо призначити їй покарання за протиправну поведінку. Законодавець не може відмовитись від оціночних понять при регламентації різних інститутів, що обумовлено їх складністю і багатогранністю. Кримінальне право потребує дослідження для вирішення проблемних питань і подальшого вдосконалення чинного законодавства з метою усунення термінологічної нечіткості та неузгодженості норм КК України.

Список використаних джерел

1. Орловський Р.С. Оціночні поняття в законодавчій регламентації інституту співучасті [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.lj.kherson.ua/2014/pravo03_3/14.pdf. – Назва з екрана.

2. Кримінальний Кодекс України : чинне законодавство зі змінами та допов. Станом на 12 верес. 2018 року : (офіц. текст). – К. : Паливода А.В. 2018. – 264 с. – (Кодекси України).

3. Красницька А.В. Вимоги, що ставляться до застосування юридичних термінів у нормативно-правових актах // Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи [Текст] : матеріали XI Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 27 листоп. 2015 р.). / ред. кол. : Черней В. В., Гусарев С. Д., Чернявський С. С. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2015. – 244 с.